ה) סנסהרין ית. יט. כיית קו., ב) ב"ק כח. לעיל יב. כו: לקתן ק., ג) שבת פ: [תוספתה סוטה פט"ו], ד) [תוספתה שס], ה) ע"ו לו. הוריות ג:

[ב"ק עט:], ו) [תוספתא

פ"ב], 1) [מענית טו.], **ח**) ומיבת שנאמר לימא ברב

ח) [חיבת שנאמר ניתח ברב אלפס], ע) [שם בתוספתה תענית ל:], י) [שבת קתח: ביצה ל.], כ) בע"י: כדי להשיר,

וע"ע תוס' ע"ו ד. ד"ה ()

תורה אור השלם

1 הִתְקוֹשְׁשׁוּ וְקוֹשׁוּ הַגּוֹי

ז יוונקן פסר זיקושר נגור לא נְּבְסָף: צפניה ב א 2 בַּמְאַרָה אַתֶּם נֵאָרִים וְאֹתִי אַתֶּם לְבְעִים הַגּוֹי

בְּלְחוּ מלאכי ג'ס 3 אם אָשְׁבְּחַרְ יְרוּשְׁלֶם תִּשְׁבַח יְמִינִי תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחָבִי אם לֹא אַוְבְּרַבִי אם לֹא אַעֵּלָה אָת יְרוּשְׁלֵם עַל

תהלים קלו ה-ו לְשׁוּם לְאָבֶלֵי צִּיוֹן לְתָת לָהֶם פְּאֵר תִּחַת אָפֶּר שָׁמֶן שְשׁוֹן תַּחַת אַבֶּל מִצְטַח תָהלָה תַּחַת רוּחַ בַּהָה וְלֵבְא לְהָם אֵילִי הַאָּדָק

בלו:

ראש שמחתי

מלאכי ג ט

. תהלים קלז ה-ו

דצג א ב ג מיי׳ פי״נ מהל׳

לבג א ב ג תייי פיייג תהכי נוקי ממון הלי כד סמג שם טוש"ע ח"מ סיי תיו סעיף ב: רצד ד מיי שם הלי כה :טוש"ע שם סעיף ג טוש"ע שם סעיף ג: רצה ה וז ח ט מיי פ"ה מהלי תענית הלי ינ סמג עשין מד"ס ג טוש"ע או"ח סי מקס סעיף א: רצו י כ ל מ מיי שם הלי יג טוש"ע שם סעיף ב ווברב אלפס תענית

מקנד סעיף כה: רצח ם מיי' פ"ב מחרים הלכה ה חחג

מוסף רש"י

מיצר שהחזיקו בו רבים. לעשותו להן דרך, אסור לקלקלו. ואע"פ שהוא של יקר (ערוי כנוי ב) שכאווים ו יקר (ערוי כנוי ב) שכאווים ו ומקנוהו להילון והבעלים ידעו ושמקו, דודחי לרבים ממל (יקפון ק.). לא יסור אדם את ביתו בסיד. למתר מורבן, משום הבילות של ייושלים (שבת פ.). דול או ירופנים (שבת פ:). הוד אר תבן. שלח יהח לכן כל לרכו (שם). טרכסיד. סיד חזק ומתקשה יותר משחם לח עירב בו (שם). פאר תחת אפר. ש"מ במקום מפיליו דכמיב בהו ויחוחאל מפינין דכתיב בהו (יחוקחנ כד) פארך חבוש עליך אמרינן אלו תפילין, ומתרגמינן נמי טוטפתך הויין עלך, והיכא מניחין תפילין במקום שמוחו של מינוק רופף (תענית מד.). הנח להם לישראל. כדכר שהרגילו בו ולא יחזרו בהס, מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. לעבור כשידעו ולא יניקו נכך (ביצה ל.). הדרן עלך חוקת הבתים

רבינו נרשום כיון דחזי דמעכבי. להאי ש״מ דלא ניחא אמו שיים ולא ניחא להו ומשום יקרא דידי שתקו: איבעיא להו כנס לתוך שלו ולא הוציא. זיזין באותה פעם באותה . כניסה מהו שיחזור ויוציא דלא הוציא בתחלה בחולה כניסה ויתרה לבני רה"ר אי לא: ר' יוחנן אמר. לרשותו מוציא בה זיזין כל זמן שירצה. וריש לקיש אמר כנס ולא הוציא לקיש אמו כנס דלא חוציא לאלתר אינו מוציא שוב: להחזיר כתלים למקומן. כמו שהיה: אבל רה"ר מצר שהחזיקו בו ורבים]. אין מכיירין. שאין עושין ציור מן הסיד עצמו ביוו מן הסיו עצמו כמו שעושין בנאין: אין מפייחין. שאין מלבין הבית לאחר שמצויר בזמן הזה מפני איבול בהמ"ק: אין . חוזר ובונה אותה. באותו סיד וכיור: איסורא שאני. טיו וכיוו: איטוו א שאני. שאסרו חכמים מפני איבול: אבל אם (כן) עירב בו חול. שלא יהא לבן כל כך: הרי זה טרכסיד. השביחו מפני שאע"פ ששחור כמעט נעשה חזק ונדבק ביותר: אפשר בפירות אחרים. שלא היו מביאין בכורים אלא משבעת המינין: שתקו. שא"א לחיות בלא . מים: במארה אתם נארים. מים: במאוה אותם נאדים. כשאתם גוורים מארה גזרה ואותי אתם קובעין בהם בהסכמתכם. אי איכא הגוי כולו שיכולין לעמוד בה איז. מקוימת הגזירה ואי לא לא: בת צדעא. ^(†) שלא

נפלה אינו חוזר ובונה אותה. השתא ס״ד דבית שבנה כזמן שבהמ"ק קיים ונפלה חוזר ובונה וכשלקח חלר המסוידת הרי זו בחוקתה דכל ומן שהיא קיימת יש לנו לתלות שבהיתר עשה בזמן שבהמ״ק קיים אבל כשנפלה תלינן שבאיסור נעשית לאחר חורבן א

ומש"ה פריך ארב הונא אמאי חוזר ובונה אותה כיון דנפלה אית לן למיתלי שבאיסור הוליא ומשני איסורא שאני דאפי׳ ודאי נבנה בהיתר כי נפלה אסור לבנותה ולסיידב: מים לא נשתה [וכו'] שתקו. ול"ת אמאי לא אהדרו דאפשר במי בורות דפסולין לניסוך כדמשמע בסוכה (דף מח.) ואומר ר"י דדבר דהוי ממין שעושין בו ניסוך חשיב כמו דבר עלמו דאי לאו הכי תקשה דישתו יין מבושל דפסול לנסכים ואין להקשות דאפשר במי תותים ויין תפוחים שלא היו יכולין לסבול (כ) שלא לשתות בלא מים: דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא נשים. תימה הכתיב פרו ורבו ושמא על אותן שכבר קיימו פריה ורביה קאמר זרעו של אברהם כלה שלא יוליד אלא כן וכת: מומב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין. נדבר שאין ידוע אם יקבלו כשנמחה בהן אם לאו לריך למחות כדמוכח בפ' במה [בהמה] (שבת דף נה. ושם ד"ה ואע"ג) דאמרה מדת הדין (2) אם לפניך גלוי לפניהם מי גלוי ונענשו אבל בדבר שאנו יודעים בבירור שלא יקבלו אמרינן מוטב שיהיו שוגגין וכו׳ 10:

הדרן עלך חוקת בתים

זיל האידנא ותא למחר בליליא שדר קצייה לההוא דידיה למחר אתא לקמיה א"ל זיל קוץ א"ל הא מר נמי אית ליה א"ל זיל חזי אי קוץ דידי קוץ דידך אי לא קוץ דידי לא תקוץ את מעיקרא מאי מבר ולבסוף מאי מבר מעיקרא סבר ניחא להו לבני רה"ר דיתבי בטוליה כיון דחזא דקא מעכבי שדר קצייה ולימא ליה זיל קוץ דידך והדר אקוץ דידי משום דריש לקיש ידאמר יהתקוששו וקושו קשום עצמך ואח"כ קשום אחרים: אבל אם רצה כונם לתוך שלו ומוציא: איבעיא להו כנם ולא הוציא מהו שיחזור ויוציא ר' יוחנן אמר אכנם מוציא וריש לקיש אמר כנם אינו מוציא א"ל רבי יעקב לר' ירמיה בר תחליפא אסברה לך להוציא כ"ע לא פליגי דמוציא כי פליגי להחזיר כתלים למקומן ואיפכא איתמר ר' יוחנן אמר אינו מחזיר וריש לקיש אמר מחזיר ר' יוחנן אמר יאינו מחזיר משום דרב יהודה יראמר רב יהודה גמצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו וריש לקיש אמר מחזיר הני מילי היכא דליכא רווחא הכא הא איכא רווחא: לקח חצר ובה זיזין וגזוזמראות הרי היא בחזקתה: אמר רב הונא ינפלה חוזר ובונה אותה מיתיבי האין מסיידין ואין מכיירין ואין מפייחין בזמן הזה ילקח חצר מסוידת מכוירת מפויחת הרי זו בחזקתה נפלה אינו חוזר ובונה אותה איסורא שאני ת"ר מלא יסוד אדם את ביתו בסיד ואם עירב

בו חול או תבן מותר ר"י אומר עירב בו חול הרי זה מרכסיד ואסור תבן מותר ת"ר יכשחרב הבית בשניה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין נמפל להן ר' יהושע אמר להן בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי מזבח ועכשיו בטל נשתה יין שמנסכין על גבי המזבח ועכשיו בטל אמר להם א"כ לחם לא נאכל שכבר בטלו מנחות אפשר בפירות פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים אפשר בפירות אחרים מים לא נשתה שכבר במל ניסוך המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזרה ולהתאבל יותר מראי אי אפשר ∘שאין גוזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב צבור יכוליו לעמוד בה דכתיב במארה אתם גארים ואותי אתם קובעים הגוי כולו אלא כך אמרו חכמים ייסד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר מועם וכמה אמר רב יוסף יאמה על אמה אמר רב חסדא יכנגד הפתח עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר דבר מועם מאי היא אמר רב פפא כסא דהרסנא יעושה אשה כל תכשימיה ומשיירת דבר מועם מאי היא אמר רב בת צדעא שנאמר 3אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תרבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחתי אמר רב יצחק לזה אפר מקלה שבראש חתנים א"ל רב פפא לאביי ״היכא מנח לה ״במקום תפילין ״שנאמר ילשום לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר שיוכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה שנאמר 5שמחו את ירושלים וגו' תניא אמר ר' ישמעאל בן אלישע מיום שחרב בית המקדש דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין אלא יאין גוזרין גזרה על הצבור אא"כ רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשמה מלכות הרשעה שגוזרת עלינו גזירות רעות וקשות ומבמלת ממנו תורה ומצות ואין מנחת אותנו ליכנם לשבוע הבן ואמרי לה לישוע הבן דין הוא שנגזור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליו אלא יהגח להם לישראל מומב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין:

הדרן עלך חזקת הבתים

כד): לשבוע הבן. מילה שהיה לסוף ז': ונמצא זרעו של אברהם אבינו כלה מאליו. בענין טוב ולא ע"י עובדי כוכבים ומצות לא יבטלו עוד: אלא הנה להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין. במה שלוקחין נשים שאינם סבורים שיש איסור בדבר: ואל יהיו מוידין. דמשום דלא יוכלו לעמוד בה יבטלוה ונמלאו מזידין הלכך לא גזרינן:

הדרן עלך חוקת הבתים

זיל האידנא. שהיה רוצה לקשט עצמו תחלה כדלקמן: אי קון דידי. אם שלי קלון כבר: כיון דחוא דמעכבי. הבין שבשביל כבודו שותקין על שלו: ולימא ליה זיל קוד כו'. ואמאי א"ל זיל האידנא כו': החקוששו. הסר קש מבין עיניך תחלה כמו לקושש קש (שמות ה). כלומר קשוט

עלמך: איבעיא להו כנס. לחוך שלו ולא הוליא עכשיו זיזין מהו שיחזור ויוליא לאחר זמן מי אמרינן דויתרה לבני רה"ר ואבד כחו או לא: (ה) וריש לקיש אמר כנס אינו מולית. הס"ד לח יוליח עוד זיזין כחו: ואיפכא איחמר. דאבד דמוקמינן לרבי יוחנן כר"י דהלכתא כוותיה וקי"ל כרב יהודה בהך: מצר. שבין שתי שדות שהחזיקו בו והכא נמי הרי החזיקו בהך כניסה: איכא רווחא. כשיחזיר למקומן אכתי איכא כל רוחב רה"ר וממם לה"ל מכוום בוא: ה"ג אמר רב הונא נפלה כו' אי נמי ואם נפלה. ולא גרם שאם נפלה: חוור ובונה חומה. להוליח זיזין כבתחלה: אין מסיידין. בית משום אבל בית המקדש: ואין מכיירין. לורות שלר בסיד. וי"מ דהיינו נמי סיוד אלא שהכיור לבן יותר: מפייחין. לורות של מיני לבעונים: נפלה חינו חוזר כו'. אלמא כל בנין שאינו רשאי לעשות בתחלה אם היה לו ונפל אינו חוזר ובונה. וגבי הולאת זיזין לרה"ר נמי כיון דאי אפשר להוליא בתחלה אם נפל אינו חוזר ומוליא:

איסורא שאני. מהיזיקא: חול או

תבן. מכהה לבנונו: טרכסיד.

בנין חזק וטוב ואף על פי שמשחיר

קלת חקור: חפשר בפירות. ויפה

אמרת ונפרוש גם מן הלחם: בפירות

אחרים. שאין מביאים ביכורים אלא

מז' המינין: שלבר נגורה גוירה.

חורבן ונתחייבנו להתאבל דכתיב

שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה (ישעיה סו): במארה אתם

נארים. קבלתם עליכם בגזירת

ארור להביא המעשר אל בית האוצר

כדכתיב במלאכי (ג) הביאו את כל

המעשר וגו' ואעפ"כ ואותי אתם

קובעים אתם גחלים את המעשר ואת

התרומה כדכתיב התם ואמרתם במה

קבענוך המעשר והתרומה: הגוי כולו. כלומר וכל הקהל כולו קיבלו

את הגזירה ומסתמא אם לא היו

כולן יכולין לעמוד בה לא היו מסכימין

ורובן ככולן. אלמא לא חשיבא גזירה

אא״כ רובן יכולין לעמוד בה: אנא

כך אמרו הלמים כו'. מסקנא דמילתיה

דרבי יהושע היא: כסא דהרסגא. קערה של מאכל דגים מטוגנין

בשמנן בסולת: בת לידעת. טופ"ל

שרגילות לסוד שם ולהשירי שערן:

שנאמר אם אשכחך וגו'. אכולהו

החי: חפר מקלה. חפר הכירה

השרופה באש קרוי כן. ומשום דאיכא

אפר פרה נמי הולרך לפרש כן: פאר

מחת אפר. מכלל שהיו רגילין ליתן

אפר במקום פאר דהיינו תפילין

כדכתיב פארך חבוש עליך (יחוקאל

מַטַע יְיָ לְדְּהְפָּאַר:
ישעיהו סא ג

שׁמְחוּ אֶת יְרוּשְׁלֵם וְגִילוּ
בָּה בְּל אִדְבָיִהְ שִׁישׁוּ אִתְּה מְשׁוֹשׁ בָּל הַמָּוְאַבְּלִים עֶלֶיהָ: ישעיהו סו י

הגהות הב"ח

(ה) רשב"ם ד"ה וריש לקיש אמר כנס אינו מוליא. נ"ב [חסר ההתחלה ונשאר זה אלא בלהחזיר כו' והכי קא מיבעי ליה הא דתנו אלא מיצעי ניה הח דחנן חנח אם רלה כונס לחון שלו ומוליא ומשכנס מחל לבני רה"ר ושוב אינו יכול להחזיר כתלים למקומן אלא מוליא זיזים בלחוד או דלמא ה"ק . כונס לתוך שלו ומוליא והתם אם לא הוליא הזיזין עדיין אלא כנס בלבד מחזיר כחלים חנח כנס בנבד מחזיר כתנים למקומן ותאי דקאמר מהו שיחזיר ויוליא ה״פ מי נימא דמוליא זיזין וא״כ שוב לא יחזיר הכמלים למקומן או דלמא אינו מוליא לפי שמחזיר דלמא אינו מוליא לפי שמחזיר הכתלים למקומן וממילא אם הוליא שוב אין יכול להחזיר לר' יוחגן מוקמיגן כרב יחדה כמו שפירש רשב"ם: יארט כנוו קפילם לפנ ט. (3) תום' ד"ה מים וכו' שלא היו יכולין לסצול בלא שתיית מים הס"ד: (ג) ד"ה מוטב וכו' דאמרה מדת הדין רבש"ע אם לפניך:

> לעזי רש"י טנפ"ל [טינפל"א].

מוסף תוספות

א. אלמא נהי דתלינן בהתירא לגבי גופיה אבל נסתרה לחזור ולבנותה לא להתירא. ריטב״ל. מא דמילתא תלינן . ב. וטעמא ירייזלינן גבי לקולא] דכיוז דכי לא נפלה ג. כדאמרינן בהמביא כדי יין (ביצה ל.) ובפ׳ שואל

> הפתח. כדי שתהא נראה: לשבוע הבן. שעושין לסוף שבעה: שיהיו שוגגין. שיבטלו אותו דין בשוגג ואל יהיו מזידין שאם נגזור גזירה יהיו מבטלין אותה במזיד שלא יהיו יכולין לעמוד בה שלא לישא אשה: הדרן עלך הזקת הבתים